

UNFPA

United Nations Population Fund / FNs befolkningsfond

1. Fakta

Type organisasjon: Frivillig finansiert fond

Etableringsår: 1967

Hovedkvarter: New York

Antall landkontorer: 112

Leder: Babatunde Osotimehin (Nigeria)

Datoer for styremøter 2013:

28. januar–1. februar, 3.–14. juni, 9.–13. september

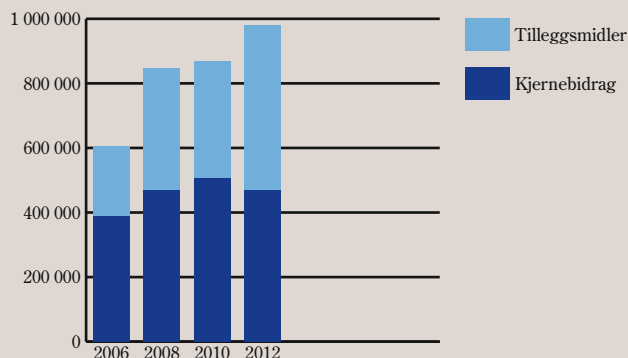
Norsk styreplass: Styremedlem 2012–17, i 2013 også medlem av styrets arbeidsutvalg

Antall norske ansatte: 2

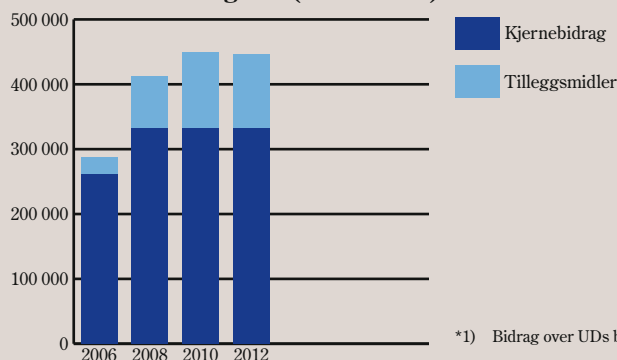
Ansvarlig departement: Utenriksdepartementet

Internett: www.unfpa.org

Totale inntekter (1000 USD)

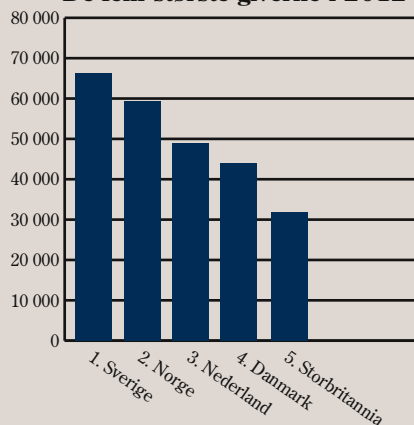

Norske bidrag^{*1)*2} (1000 NOK)

*1) Bidrag over UD's budsjettområde

De fem største givene i 2012 (1000 USD)

UTENRIKSDEPARTEMENTET

Mandat og virkeområder

FNs befolkningsfonds (UNFPAs) mandat er å fremme reproduktiv helse og likestilling, og å støtte utvikling av befolkningsprogrammer for å redusere fattigdom. Etter den internasjonale konferansen om befolkning og utvikling (ICPD) i Kairo i 1994 fikk UNFPA en ledende oppgave i å bistå medlemslandene i oppfølgingen av den vedtatte handlingsplanen. Enkeltindividets seksuelle helse og reproduktive rettigheter utgjør kjernen av UNFPAs mandat.

UNFPAs strategiske plan for 2014-2017 har fire hovedmål:

- Universell tilgang til og bruk av integrerte helsetjenester for seksuell og reproduktiv helse som er kjønnssensitive og imøtekommer menneskerettighetsstandarder.
- Høyere prioritering av ungdom, spesielt unge jenter, i nasjonal utviklingspolitikk og programmer, med vekt på økt tilgang til seksualundervisning og seksuell og reproduktiv helse.
- Økt likestilling, bedring i kvinners og jenters stilling og realisering av reproduktive rettigheter.
- Styrket nasjonal politikk og styrking av den internasjonale utviklingsagendaen ved å integrere faktabaserte analyser av befolkningsdynamikk og knytte disse til bærekraftig utvikling, seksuell og reproduktiv helse og reproduktive rettigheter, hiv og likestilling.

Oppnådde resultater i 2012

UNFPA har de siste par årene vært en viktig global pådriver og alliansebygger for å skape enighet om seksuell og reproduktiv helse og rettigheter (SRHR) i forhold til internasjonale konferansen om befolkning og utvikling (ICPD) og post-2015-diskusjonen. I forbindelse med Family Planning 2020 og FN-kommisjonen for livsviktige medisiner for kvinner og barn har UNFPA også spilt en viktig rolle. En resolusjon om mødre helse i Menneskerettighetsrådet og FN-resolusjonen for å bekjempe kjønnslemlestelse er begge viktige resultater av UNFPAs globale pådriverarbeid i 2012.

Som ledd i prosessen med å forlenge handlingsplanen fra Kairo utover 2014, ble det i 2012 gjennomført en global undersøkelse for å kartlegge implementeringen av planen. Svarene fra de 174 landene som besvarte undersøkelsen, skal danne grunnlaget for anbefalinger for det videre arbeidet som skal legges frem i en spesialsesjon i FN's generalforsamlingen i 2014.

Årsrapporten bygger på hovedmål (utviklingsmål) og delmål (UNFPAs innsats) og tilhørende indikatorer som er definert i strategisk plan 2008–2013. Rapporten viser at UNFPA fulgte egne planer, men at UNFPAs forventninger til globale endringer ofte var høye.

Av de 128 landene UNFPA arbeider for å redusere mørdelighet, bidro de i 2012 til å implementere mer omfattende jordmorprogrammer i 39 % av dem, mot 32 % i 2011. 65 % av kvinnene i disse landene hadde i 2012 tilgang til profesjonell hjelp under fødselen, noe bedre enn 63 %, som var status i 2011. UNFPA bidro også til at tilgangen til øyeblikkelig fødselshjelp økte fra 24 % til 32 % i samme periode.

UNFPAs globale program for reproduktivt helseutstyr og legemidler bistår land med å forbedre sine nasjonale distribusjonssystemer gjennom kapasitetsutvikling og utvikling av strategier og handlingsplaner. Andelen land med fasiliteter som tilbyr moderne prevensjonsmidler, økte fra 37 % i 2010 til 44 % i 2012. UNFPA bidro også med forebygging av hiv og aids blant kvinner, ungdom og særlige utsatte grupper gjennom opplysningsprogrammer og behandling av hiv-positive gravide. Studier viser imidlertid at nærmere 50 % av befolkningen i hardt rammede land har liten kunnskap om hiv og tilsvarende sykdommer. Antallet land som har utviklet omfattende seksualundervisning, inklusive hiv-forebygging, økte fra 44 i 2010 til 95 i 2012. Seksualundervisning møter allikevel motstand i mange land, uavhengig av den påviste nytteverdien det har.

På tross av at det er krevende å endre kultur og tradisjonsbasert adferd bidro UNFPA sammen med Unicef til at antallet lokalsamfunn som avskaffet kjønnslemlestelse, økte fra 1677 i 2011 til 2900 i 2012.

Det var en liten økning i andelen land som hadde lover og regler som fremmer kvinner og likestilling i sin lovgivning, fra 45 % i 2011 til 48 % i 2012. Andelen kvinner under 18 år som giftet seg, var som i 2011 fortsatt 35 % i 2012. I tillegg rapporterer 7 av 10 kvinner globalt at de har opplevd fysisk og/eller seksualisert vold.

102 land hadde i 2012 gjennomført husholdningsundersøkelser som legger til rette for oppfølging av måloppnåelse av tusenårs-mål 5B om reproduktiv helse. UNFPAs kampanje for å bekjempe fistula (skade etter fødsel) bidro i 2012 til at 8400 kvinner med denne skaden fikk medisinsk assistanse.

UNFPA har bidratt til at antall land som vurderer sammenhengen mellom befolkningstrender og fattigdom i sine nasjonale planer, har økt. Antall land som inkluderte implikasjonene av en aldrende befolkning, økte fra 23 i 2010 til 43 i 2012, mens antall land som inkluderte behovene til en stadig yngre befolkning, økte fra 49 til 59 i samme periode.

Antall dødsfall i forbindelse med graviditet og fødsel falt globalt fra 543 000 i 1990 til 287 000 i 2010, en reduksjon på 47 %. Økt innsats på landnivå, som UNFPA og andre partnere støtter, gir resultater, men ikke nok til å nå FNs tusenårs mål nr. 5A (reduksjon av mødredødeligheten med 75 % innen 2015). De fleste regioner har hatt betydelig fremgang, og det er primært i landene i Afrika at målet blir vanskelig å nå. Blant de 40 landene i verden med høyest mødredødelighet, ligger 36 i Afrika sør for Sahara. Øst-Asia har hatt den største fremgangen i arbeidet for å bekjempe mødredødelighet. Her bruker 84 % moderne prevensjon, mens det tilsvarende tallet for Afrika sør for Sahara kun er 22 %.

I en evaluering av UNFPAs innsats innen mødre helse for perioden 2000–2011, kommer det frem at UNFPA har bidratt til viktige policyendringer og spilt en sentral og koordinerende rolle innen mødre helse i flere land. UNFPA har satset på å samarbeide med myndigheter og bidratt til å styrke nasjonalt eierskap. Dårlig kapasitet ved flere av UNFPAs landkontor reduserte imidlertid måloppnåelsen i mange land. Oppstarten av mødre helsefondet i 2008 bidro til å styrke denne kapasiteten, spesielt kapasiteten til å utdanne helsearbeidere, hvorav jordmødre var spesielt viktig. Resultatene innen familieplanlegging og tilgang til prevensjon er i hovedsak gode, mens innen fødselsomsorg er de mer varierende.

2. Vurderinger: Resultatarbeid, effektivitet og kontroll

Organisasjonens resultatarbeid

En ny strategisk plan (2014–17) som ble vedtatt av styret i september 2013, innebærer ytterligere fokusering og forbedring av resultatrammeverket. Sammenhengen mellom strategi og rammeverk er god og tilrettelegger for bedre tilpassing av UNFPAs innsats og utnyttelse av ressurser i ulike typer land. UNFPA vedtok i juni 2013 en ny evalueringspolitikk som sikrer den sentrale evalueringsfunksjonens uavhengighet og kapasitet. Dette, sammen med verktøy og rutiner for resultatbasert planlegging og rapportering og planer for resultatbasert budsjettering, gjør at UNFPA nå har et solid grunnlag for god resultatorientert styring.

Systemer for planlegging og budsjettering

Styrene for UNDP/UNFPA og Unicef fattet i 2009 et vedtak som innebærer at organisasjonene skal innføre harmoniserte, men organisasjonsspesifikke budsjetter basert på resultatrammeverkene og organisasjonenes strategiske planer for perioden 2014–17. Budsjettreformen skal bidra til å styrke budsjettet som virkemiddel til å nå prioriterte mål og bedre innsynet i hvordan midler planlegges og faktisk blir brukt i tråd med langtidsplanen og dens resultatrammeverk. UNFPAs integrerte budsjett for 2014–2017, som ble vedtatt av styret i september 2013, gir et bedre innsyn i hvordan midlene planlegges og faktisk blir brukt i henhold til langtidsplanen og dens resultatrammeverk.

Kontroll og antikorrupsjon

UNFPAs kontrollsystemer vurderes som gode. Internrevisjonens uavhengighet sikres gjennom direkte rapportering til styret og et eget styrevedtatt budsjett. UNFPA har retningslinjer for forebygging og oppfølging av korrupsjonsmistanker.

Eksternrevisjon utføres av FN-systemets felles revisjonsråd, *Board of Auditors*. Avdekkede svakheter er særlig knyttet til landkontorene. UNFPA er sannsynligvis den FN-organisasjonen som i størst grad arbeider gjennom lokale partnere. Svakheter i oppfølgingen av disse, ikke minst når det gjelder levering av revisjonsrapporter i tide og dokumentasjon av utgifter, var en av hovedårsakene til at UNFPA fikk en kvalifisert revisjonsberetning for perioden 2008–2009. UNFPA har kommet langt i prosessen med å forbedre svakheterne og fikk derfor en revisjonsberetning uten merknader for perioden 2010–2011. Styret har fattet vedtak om offentlig innsyn i internrevisjonens rapporter.

Institusjonsbygging og nasjonalt eierskap

UNFPA legger vekt på nasjonal kapasitetsutvikling og jobber gjennom nasjonale partnere for å sikre nasjonalt eierskap og vedvarende utviklingsresultater. Landprogrammene er i tråd med programlandenes prioriteringer. I tillegg drives det påvirkningsarbeid overfor sivilt samfunn. Det nytt resultatrammeverk legger vekt på oppfølging av effekten av UNFPAs kapasitets- og institusjonsutvikling.

Lærings- og endringsvilje

UNFPA har vist meget stor endrings- og reformvilje de siste årene, ikke minst gjennom oppfølgingen av den kvalifiserte revisjonsberetningen for 2008–09. Dette kommer til uttrykk gjennom revidering av strategisk plan og tilhørende rammeverk, styrking av utvalgte landkontorer og forbedringer i planleggings og overvåkningsverktøy. Med ny evalueringspolitikk etableres det nå nye og bedre mekanismer for en systematisk oppfølging av anbefalinger i evalueringene.

3. Norsk politikk overfor UNFPA

UNFPAs mandat for å sikre seksuell og reproduktiv helse og rettigheter (SRHR) gjør organisasjonen til en viktig samarbeidspartner for Norge. Konservative krefter motarbeider nå kvinners rettigheter generelt og SRHR spesielt. Det er derfor viktig å støtte UNFPA i sin rolle med å sikre et godt utfall i prosessen med å forlenge handlingsplanen fra den *International Conference for Population and Development (ICPD)* i Kairo i 1994 (ICPD) utover 2014.

UNFPA spiller en sentral rolle i oppfølgingen av Generalsekretærens globale strategi for kvinners og barns helse innenfor rammen av helsesamarbeidet H4+ (UNFPA, WHO, UNICEF, UNAIDS, Verdensbanken), en viktig del av norsk satsing på tusenårs mål 4 om barnedødelighet og tusenårs mål 5 om mødre helse og tilgang på reproduktive helsetjenester. UNFPA bidrar også til tusenårs mål 3 om likestilling og styrking av kvinners stilling samt tusenårs mål 6 om bekjempelse av hiv og aids, som begge er prioriterte satsningsområder for Norge.

UNFPA er en viktig samarbeidspartner innen oppfølgingen av Regjeringens plan for arbeid mot kjønnslemlestelse og i arbeidet med seksualisert og kjønnsbasert vold. Norge er

positive til at UNFPA har kommet sterkere på banen når det gjelder det humanitære arbeidet.

Systematisk bruk av befolkningsstatistikk og analyse er viktig for å danne et godt grunnlag for utviklingsstrategier og planer. Norge anser at UNFPAs arbeid med støtte til nasjonal politikkkutvikling for å kartlegge sammenhengen mellom befolkning og utvikling, er et viktig bidrag til dette.

Norge er opptatt av at UNFPAs rettighetsbaserte tilnærming må videreføres med en sterkere vektlegging av kvinner og unge jenter, noe som er vektlagt i ny strategisk plan.

Norge har støttet reformarbeidet i organisasjonen og har i konsultasjonene om ny strategisk plan ment at UNFPA må konsentrere innsatsen på landnivå ytterligere i planperioden 2014–17, i henhold til tilgjengelige ressurser. I konsultasjonene har Norge også oppfordret til ytterligere bedring i resultatrammeverket som grunnlag for bedre resultatorientert styring og rapportering.

UNFPA er en av de største pådriverne for en FN-reform på landnivå, noe som er svært positivt.

Utenriksdepartementet
Besøksadresse: 7. juni plassen/ Victoria Terrasse, Oslo
Postadresse: Postboks 8114 Dep. N-0032 Oslo

Ved spørsmål, kontakt Seksjon for budsjett og forvaltning på e-postadresse: sbf-fn@mfa.no. Profilarlene er også tilgjengelige på: www.regjeringen.no/nb/dep/ud/tema/fn/fnorg_vurdering

UTENRIKSDEPARTEMENTET